

B.A. IV SEM

भारतीय विचारवंत

डॉ. बी. आर. आंबेडकर

वैयक्तिक माहिती

- जन्म :- 14 एप्रील 1811
- मध्य प्रांतातील महू या गावी
- 'भारतातील जाती, त्यांची यंत्रणा आणि विकास' हा शोधप्रबंध
- कोलंबिया विद्यापीठात सादर
- लंडनला बॅरिस्टर पदवी
- दलितांच्या विकासासाठी सामाजिक कार्य :
- मूकनायक हे साप्ताहिक
- बहिष्कृत भारत हे वृत्तपत्र
- महाडचा सत्याग्रह – 20 मार्च 1927
- काळाराम सत्याग्रह
- 'दलितांनो शिक्षण घ्या, संघटित व्हा आणि संघर्ष करा' असा संदेश
- 14 ऑक्टोबर 1956 ला लाखो अनुयायांना बौद्ध धर्माची दिक्षा.
- जगातील एक श्रेष्ठ विद्वान आणि एक समाजशास्त्रज्ञ

जातीची समिक्षा / जातीचे चिकित्सक परिक्षण

- 'जात' हा डॉ. आंबेडकरांच्या सामाजिक विचारांचा केंद्रबिंदू
- जातीची आर्थिक समिक्षा :
 1. जात श्रमिकांचे विभाजन
 - **Caste system is not merely division of labour. It is also a division of labourers.**
 2. वर्ग संघर्षातील अडथळा
 3. श्रमाच्या आनंदापासून परात्म
 4. बेरोजगारीची समस्या
 5. शुद्र-अतिशुद्रांचे निर्धनीकरण
 6. आर्थिक आणि व्यावसायिक निर्बंध

जातीची राजकीय समिक्षा

- 1. जात-राष्ट्र आणि राष्ट्रवादाच्या निर्मितीमध्ये अडथळा
- 2. लोकशाहीच्या विकासात अडथळा
- 3. शुद्र अतिशुद्र राजकीय सत्तेपासून वंचित
- 4. भारताचा इतिहास हा पराभवाचा इतिहास
- 5. शुद्र, अतिशुद्र व आदिवासी नागरी व मानवी अधिकारांपासून वंचित

जातीची सामाजिक समिक्षा

- 1. शुद्र आणि अतिशुद्र विकासापासून वंचित
- 2. जातीव्यवस्था : शत्रुंच्या समूहाची व्यवस्था
- 3. समाजाच्या विकासामध्ये अडथळा
- 4. सामाजिक सुदृढतेमध्ये बाधा
- 5. शोषणाच्या विरोधात एकजूट होण्यामध्ये अडथळा

Annihilation of caste

जातीचे निर्मुलन

- जातीच्या निर्मुलनासंबंधी उपाय :
 1. धर्मशास्त्राच्या गुलामीतून लोकांना मुक्त करणे :
- आंतरजातीय विवाह, भावना व विचारांमध्ये परिवर्तन, धर्मशास्त्राचे वर्चस्व झुगारणे
- 2. धार्मिक सुधारणा
- पुरोहित वर्गाचे लोकशाहीकरण
- 3. धर्मांतर
- धर्माला समता, स्वातंत्र्य, बंधुता या तत्वांचा आधार. लोकशाही मूल्यांवर आधारित धर्म .
- 4. राज्यसमाजवादाचा पुरस्कार
- नैसर्गिक स्रोतांचे समान वितरण. देशातील सर्व नैसर्गिक स्रोतांना राष्ट्रीय संपत्ती घोषित करावी